

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΓΙΑ

ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

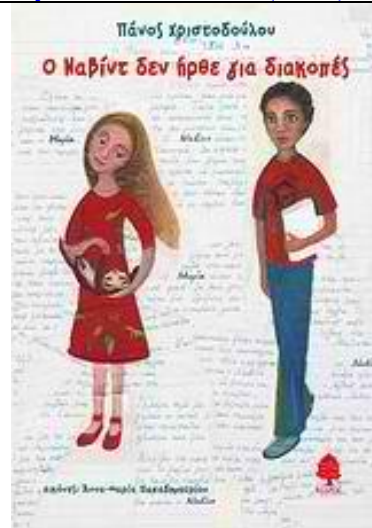
**ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ
(ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)**

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (2004). *Ε, φίλε!* Αθήνα: Κέδρος

Το βιβλίο αυτό περιέχει εξομολογητικά κείμενα παιδιών από 12 χώρες, που ζουν στην Ελλάδα, είναι παιδιά μεταναστών, προσφύγων ή παλιννοστούντων και μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα κείμενα αυτά ξεχώρισαν ανάμεσα σε πεντακόσια και βραβεύτηκαν σε διαγωνισμό που έκανε το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Πρόκειται για καταθέσεις ψυχής, παιδιών που αντιμετώπισαν μεγάλα εμπόδια και δυσκολίες όταν ήρθαν στην Ελλάδα. Περιγράφουν την προσπάθειά που έκαναν για να βρουν τη δύναμη και να μπορέσουν να επιβιώσουν ανάμεσα σε δύο γλώσσες, δύο πολιτισμικές παραδόσεις και δύο πατρίδες. Το αίτημά τους που εκφράζεται άλλοτε με παράπονο, άλλοτε με ελπίδα αλλά και δυνατή θέληση κι αισιοδοξία δεν είναι παρά ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, η αγάπη και η δυνατότητα ισότιμης συμμετοχής.

Χριστοδούλου, Π. (2007). *Ο Ναβίντ δεν ήρθε για διακοπές.* Αθήνα: Κέδρος

Ο Ναβίντ είναι ανήλικος πολιτικός πρόσφυγας, η ιστορία του οποίου ξεδιπλώνεται μέσα από την αφήγηση του Άλκη, μαθητή της Ε' Δημοτικού. Ο Άλκης μεγαλώνει με τα στερεότυπα περί έθνος-θρησκείας-δημοκρατίας. Έχοντας στη διάθεσή του όλα τα “αγαθά” της εποχής μας για την παιδική ηλικία, γνωρίζεται με τον κατά δύο χρόνια μεγαλύτερο Ναβίντ. Ο νέος συμμαθητής του Άλκη θα τον “μυήσει” στο μύθο της διαφορετικότητας, θα τον εκπαιδεύσει στις έννοιες του πολιτικού πρόσφυγα και του ασύλου, της δημοκρατίας, των αυταρχικών καθεστώτων και της ισότητας, καταρρίπτοντας τους μύθους της φυλετικής υπεροχής, της θρησκευτικής απολυτότητας, του ρατσισμού. Στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς ο Ναβίντ ενσωματώνεται στη σχολική τάξη, κάνει φίλους, διηγείται τα πολιτικά γεγονότα και τις επιπτώσεις που είχαν στην οικογένειά του και που τους οδήγησαν στο ξεριζωμό. Μιλάει για το φοβερό ταξίδι που έζησαν μαζί με τη μητέρα του ως πολιτικοί πρόσφυγες, στο έλεος των “λαθρεμπόρων”. Στο τέλος της χρονιάς ο Ναβίντ έχει τους καλύτερους βαθμούς στο σχολείο και παρά τις αντιδράσεις γίνεται σημαιοφόρος.

Κλιάφα Μ. (2003). *Ο δρόμος για τον παράδεισο είναι μακρύς*. Αθήνα: Κέδρος

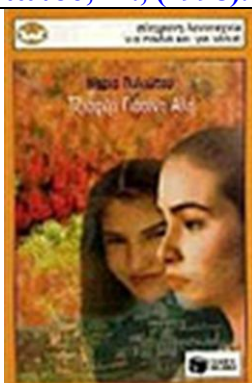
Μια αγγελία για αλληλογραφία σε ένα περιοδικό γίνεται η αφορμή για τη δημιουργία μιας ζεστής φιλίας ανάμεσα σε δύο δεκαπεντάχρονα κορίτσια που ανήκουν σε δυο διαφορετικούς κόσμους: τη Βερόνικα, που έρχεται από την Αλβανία κουβαλώντας της τραυματικές εμπειρίες του ξεριζωμού, και την Ελένη, κόρη αστικής αθηναϊκής οικογένειας, που κανένα πρόβλημα δε φαίνεται να σκιάζει τη ζωή της. Επί οχτώ ολόκληρους μήνες οι δύο φίλες αλληλογραφούν και εκμυστηρεύονται η μία στην άλλη της ενδόμυχες σκέψεις και τα όνειρά της. Περιγράφουν με χιούμορ τη ζωή της στο σχολείο, σχολιάζουν τα όσα παράλογα συμβαίνουν γύρω της, ερωτεύονται, απογοητεύονται, αλλά και ελπίζουν. Και ξαφνικά... Ξαφνικά όλα ανατρέπονται. Η γέφυρα επικοινωνίας που έχουν στήσει ανάμεσά της κλονίζεται. Ένα μυστικό σκιάζει τη σχέση της. Θα σταθεί άραγε αυτό αφορμή για να χαλάσει η φιλία της;

Emmanuele Vaillant, (2002). *Μάθε να αντιμετωπίζεις το ρατσισμό*. Αθήνα: Ερευνητές

Το βιβλίο προσφέρει μια σύντομη ευσύνοπτη αναφορά στο θέμα του ρατσισμού. Αναλύεται η έννοια, παρουσιάζονται οι διαφορετικές εκφάνσεις και οι μορφές που μπορεί να πάρει το φαινόμενο του ρατσισμού. Γίνεται σύντομη ιστορική αναδρομή της εξέλιξής του και αναζητούνται οι αιτίες ανάπτυξης κάθε μορφής διακρίσεων. Τονίζεται η διαφορετικότητα του κάθε ανθρώπου, η αναγκαιότητα του αγώνα κατά των προκαταλήψεων, παράλληλα με την υπεράσπιση και το σεβασμό των ίσων δικαιωμάτων που κάθε άνθρωπος πρέπει να απολαμβάνει στον πλανήτη. Η εικονογράφηση του βιβλίου λειτουργεί ως πηγή συμπληρωματικών πληροφοριών, παραπέμποντας σε πραγματικά ιστορικά γεγονότα.

Πυλιώτου, Μ., (1998). *Τζιαφέρ Γιασίντ Αλή*. Αθήνα: Πατάκης.

Ανάμεσα σε κείνη και στη μεγάλη της φίλη ήρθε να μπει εκείνος. Ήταν εχθρός, ήταν αλλόθρησκος... Ήταν κάποιος που ζητούσε να βρει ένα νέο σπιτικό. Πόσο δύσκολο είναι το να ξεπεράσεις προκαταλήψεις και φόβους. Πόσο τελικά όμορφο είναι να μπορείς να βλέπεις τα πράγματα με μια άλλη ματιά. Τη ματιά της κατανόησης. Ένα μυθιστόρημα που μιλά για έναν έρωτα, μια φιλία και μια χώρα που την έχουν χωρίσει στα δυο.

Λούφα Τζοάννου, Θ. (2011). *Ιβάν και Πρίγκιπας*. Αθήνα: Άγκυρα

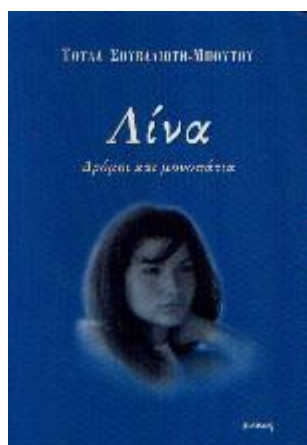
Ο Ιβάν, ένα παιδί της προσφυγιάς, φτάνει στη νέα πατρίδα με μοναδικό σύντροφο ένα σκύλο, τον Πρίγκιπα, δώρο του παππού του, που έμεινε πίσω. Οι πρώτες εντυπώσεις τον πληγώνουν, τον απογοητεύουν, αλλά γρήγορα συνειδητοποιεί ότι δεν είναι όλα μαύρα, χάρη στην ευαισθησία των νέων του φίλων, που τον περιβάλλουν με τη στοργή και την αγάπη που χρειάζεται για να ξαναρριζώσει. Και τότε μέσα από απρόσμενες περιπέτειες που μοιράζεται με τον πιστό του Πρίγκιπα, η υπέροχη παιδική ψυχή του, δίνει μαθήματα απaráμιλλου αλτρουισμού, αγάπης, ανωτερότητας και εμπιστοσύνης που συγκλονίζουν, οδηγημένη από τη σοφία του παππού του που του δίδαξε ότι "Ο κόσμος μας χωράει όλους αρκεί να χωρούν και οι καρδιές μας την αγάπη που χρειάζεται για να συνυπάρχουμε αρμονικά".

Σαραντίτη, Ε., (1999). *Κάποτε ο κυνηγός*. Αθήνα: Καστανιώτης.

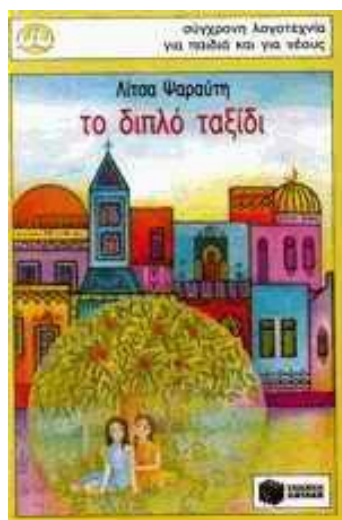
Η νεαρή Ευρυδική που, γεννημένη από οικογένεια Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στην Τασκένδη της πρώην Σοβιετικής Ένωσης αφομοίωσε ότι καλύτερο διέθεταν οι δυο πολιτισμοί και οι δυο πατρίδες, είναι η αφηγήτρια της οικογενειακής οδύσσειας που κράτησε σαράντα χρόνια και που ακόμα δεν τελείωσε. Ο Εμφύλιος, ο εκπατρισμός, οι προσπάθειες να ζήσουν και ν' αναπτυχθούν στην καινούρια πατρίδα, η φοβερή νοσταλγία για τον τόπο που άφησαν, οι καινούριοι δεσμοί, οι σπουδές, η πρόοδος και ο κόσμος μιας τρυφερής νεαρής ύπαρξης, μεγαλωμένης μες στην εμπιστοσύνη, την αγάπη, τη χαρά. Που δεν κράτησαν πολύ, καθώς η οικονομική κρίση που ξεσπά στην τότε Σοβιετική Ένωση και ο ακατανίκητος πόθος της επιστροφής, μαζί και οι υποσχέσεις των Ελλήνων αρμοδίων, τους ωθούν, οικογενειακώς, σε νέες περιπέτειες, τούτη τη φορά στην ίδια τους την πατρίδα, που τους μεταχειρίζεται σαν αποπαίδια, οδηγώντας τους σε νέα προσφυγιά... Η διήγηση της Ευρυδικής αποκαλύπτει και έναν ωραίο, συγκινητικό και ενθουσιώδη πρώτο έρωτα, που εμποδίστηκε στο ξεκίνημά του διότι ο σκληρός κυνηγός, που είναι η ζωή, άλλα είχε ορίσει...

Μπούτου, Τ. (2003). *Λίνα-Δρόμοι και μονοπάτια*. Αθήνα: Ιωλκός

Η Λίνα και η παρέα της: Εφηβικά χτυποκάρδια, σχολείο, εκδρομές, φίλιες... Μέσα από τα ξέγνοιαστα χρόνια της νιότης μιας παρέας παιδιών Γυμνασίου και Λυκείου, η Τούλα Μπούτου ξετυλίγει τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών της, στα πρόσωπα των οποίων παρελαύνει κάθε συνομήλικός τους. Η εφηβική παρέα απολαμβάνει τη ζωή και τις καινούργιες εμπειρίες ακόμη και όταν έρχεται αντιμέτωπη με δυσκολίες όπως το πρόβλημα των ναρκωτικών και των διαζευγμένων γονιών. Με σύμμαχο την αισιοδοξία, οδηγείται μπροστά αντικρίζοντας το αύριο που περιμένει...

Ψαραύτη, Α. (1987). *Το διπλό ταξίδι*. Αθήνα: Πατάκης

Μια άγνωστη σελίδα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, που διαδραματίζεται στη Σάμο και στην Παλαιστίνη. Ένας ανελέητος βομβαρδισμός ξεθεμελιώνει το νησί και αναγκάζει μια οικογένεια να πάρει το δρόμο της προσφυγιάς στα στρατόπεδα της Παλαιστίνης. Σαραντά χρόνια αργότερα η ηρωίδα εκείνης της σκληρής δοκιμασίας, μεγάλη πια, θα ξαναβρεθεί στα ίδια μέρη, θα ξαναζήσει το δράμα της προσφυγιάς ενός άλλου λαού και το παρελθόν θα δέσει με το παρόν σε τούτο το «διπλό ταξίδι...»

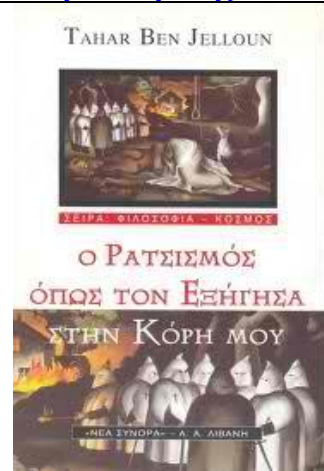
Μαργαρίτης, Κ. (2008). *Ο κονσερβοσυλλέκτης*. Αθήνα: Ψυχογιός

Ο νεαρός Πιμ ήταν ένας πολύ συνηθισμένος ασυνήθιστος τύπος. Στα δεκάξι του ζούσε ολομόναχος σε ένα εγκαταλειμμένο αρχοντικό σπίτι, έφτιαχνε μουσική και την έβαζε σε κονσερβοκούτια. Δε μιλούσε πολύ. Κι όταν μιλούσε, έλεγε ξανά και ξανά τις λίγες λέξεις που ήξερε. Μέχρι που ερωτεύτηκε και έμαθε κι άλλη μια λέξη που σύντομα έγινε η αγαπημένη του. Ήταν η λέξη Νανά. Κι επειδή ο Πιμ είχε μάθει να φτιάχνει μουσική για ό,τι αγαπούσε, αποφάσισε να φτιάξει μουσική για τη Νανά. Πήρε ένα σαρδελοκούτι, το μεταμόρφωσε με μαεστρία και αποφάσισε να της το χαρίσει. Και τότε, ο κόσμος του ήρθε τα πάνω κάτω.

Ένα μυθιστόρημα για τη διαφορετικότητα και την αγάπη, για όλα όσα χωρίζουν και ενώνουν τους ανθρώπους.

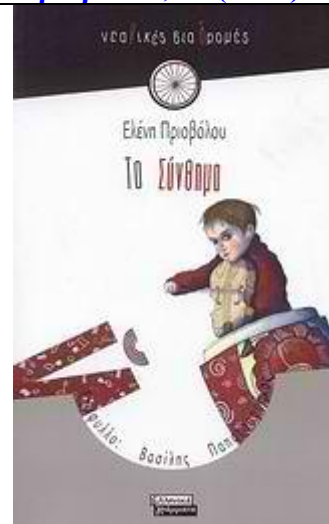
Ταχάρ Μπεν Τζελοούν (1998). *Ο ρατσισμός, όπως τον εξήγησα στην κόρη μου.* Αθήνα: Λιβάνης

Ο συγγραφέας μέσα από ένα παιχνίδι ερωταπαντήσεων συνομιλεί με την κόρη του επιχειρώντας να της εξηγήσει το φαινόμενο του ρατσισμού. Παρόλο που προσπαθεί να το παρουσιάσει με απλό και κατανοητό τρόπο, εμβαθύνει χωρίς περιστροφές «απογυμνώνοντάς» το. Προσεγγίζει και αποδομεί το ρατσισμό από διάφορες πλευρές (ιστορικές, θρησκευτικές, ψυχολογικές, οικονομικές κ.λπ.), χωρίς να αφήνει κανένα περιθώριο δικαιολόγησής του. Πιστεύει πως η ανάπτυξη του ρατσισμού είναι προϊόν κακής παιδείας (οικογενειακής ή και σχολικής) και ότι θεραπεύεται με τον ίδιο τρόπο: με μια αντιρατσιστική παιδεία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει «ο αγώνας εναντίον του ρατσισμού αρχίζει με την εκπαίδευση».

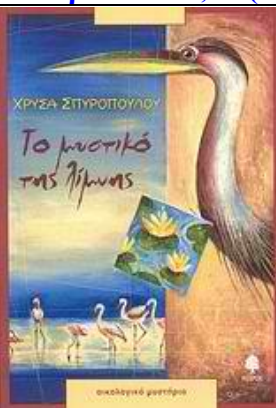
Κάθε σελίδα είναι και ένα μάθημα γραμμένο με παιδαγωγική φροντίδα. Ιδανικό για αξιοποίηση στη μαθησιακή διαδικασία (για παιδιά Γυμνασίου/Λυκείου).

Πριοβόλου, Ε. (2008). *Το σύνθημα.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Ο μικρός Νικολάι από την Ουκρανία, ένα σπουδαίο ταλέντο στο βιολί, ονειρεύεται να παίξει κάποτε στις μεγάλες ορχήστρες του κόσμου. Η περιπέτειά του αρχίζει όταν η μητέρα του, κυνηγώντας το δικό της όνειρο, πέφτει στα δίχτυα της συμμορίας του αδίσταχτου Χρυσοδόνη που έχει το άντρο της στην Ελλάδα. Το αγόρι εγκαταλείπει το χωριό του για να την αναζητήσει σε μια μακρινή, ξένη χώρα με συμμάχους την αγάπη του για τη μουσική και για τους ανθρώπους. Το ταξίδι του είναι γεμάτο δυσκολίες και νότες που άλλοτε συναντούν το φόβο, την αγωνία, τη σκληρότητα κι άλλοτε την ελπίδα, την ανθρωπιά, τον έρωτα... Η πίστη του στο όνειρο γίνεται το σύνθημά του, η μουσική «κόζατσοκ» από το χορό των Κοζάκων πλημμυρίζει τις γειτονιές της Αθήνας, και ο Νικολάι γίνεται ο βιολιστής της πόλης, η συνειδήσή της.

Σπυροπούλου, Χ.(2008). *Το μυστικό της λίμνης.* Αθήνα: Κέδρος

Μέσα από τις περιπέτειες του Άρη, της Λίζας και της Ήρας, του σκύλου τους, μεταφέρονται μηνύματα οικολογικής ευαισθησίας και ειρηνικής συνύπαρξης. Πρόκειται για μια ιστορία μυστηρίου που, αν και κινείται περισσότερο σε θέματα που έχουν να κάνουν με την προστασία του περιβάλλοντος, οδηγεί ταυτόχρονα στη γνωριμία και αποδοχή της διαφορετικότητας. Το βιβλίο εστιάζει στην εξοικείωση με ξένους, διαφορετικούς, πολιτισμούς.

Κapllani Gazmend (2006). *Μικρό ημερολόγιο συνόρων*. Αθήνα: Λιβάνη

Το σύνδρομο των συνόρων είναι ένα είδος "αρρώστιας", που δεν υπάρχει καν στον κατάλογο των αναγνωρισμένων ψυχικών διαταραχών. Το στοχαστικό αυτό μυθιστόρημα μιλά ακριβώς για την αρρώστια αυτή. Με δυο διαφορετικές αφηγηματικές φωνές, μιλά για τα σύνορα του ολοκληρωτισμού, της φυγής, της ενοχής, του έρωτα, της προσδοκίας, της συνύπαρξης, της άδειας παραμονής. Γεφυρώνει το ατομικό με το συλλογικό, δίνοντας φωνή σ' όλους τους μετανάστες που θωρακίστηκαν στη σιωπή τους. Στο "Μικρό ημερολόγιο συνόρων" δε συμβαίνει τίποτα το ιδιαίτερο - και ταυτόχρονα συμβαίνουν τα πάντα. Ο πρωταγωνιστής αφηγείται τις επτά πρώτες μέρες μιας παρέας Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα στις αρχές του '90. Είναι μια αφήγηση όπου το δράμα και η τραγωδία συνυπάρχουν με το μαύρο χιούμορ και τη λυτρωτική αυτοειρωνεία. Ένα μυθιστόρημα που μας θυμίζει επιπλέον πως σε αυτό τον κόσμο είμαστε όλοι μετανάστες, με μια προσωρινή άδεια παραμονής πάνω σε αυτή τη γη, αθεράπευτα περαστικοί.

Κapllani Gazmend (2010). *Με λένε Ευρώπη*. Αθήνα: Λιβάνη

Πώς γίνεται και γράφοντας για μια γλώσσα που δεν είναι η μητρική σου καταλήγεις να μιλάς για την Αθήνα, την Ευρώπη και τον έρωτα; Πώς γράφοντας για άγνωστες ελληνικές λέξεις καταλήγεις να μιλάς για τον Κώστα Ταχτσή, τα αλβανικά και τα σεξ σινεμά στην Ομόνοια; Πώς γράφοντας για ένα ταξίδι στην Αλβανία του μέλλοντος καταλήγεις να μιλάς για έναν Κινέζο πρόσφυγα στο Λονδίνο; Πώς γράφοντας για την άδεια παραμονής καταλήγεις να μιλάς για το Μεγάλο Ανατολικό του Ανδρέα Εμπειρικού και την Ανάσταση του Κυρίου; Πώς γράφοντας για τους μετανάστες καταλήγεις να μιλάς για τον Μαρξ, την αθεΐα και τους ιπτάμενους δίσκους; Πώς γράφοντας για τους Άλλους ανακαλύπτεις, ξαφνικά, ότι μιλάς για τον εαυτό σου;

Στο βιβλίο "Με λένε Ευρώπη" το αύριο συνυπάρχει με το σήμερα, ο σπαρακτικός ρεαλισμός με το μαγικό παραλογισμό, η ειρωνεία με τον έρωτα, η Δύση με την Ανατολή και η πραγματικότητα με τη μυθοπλασία...